

La conscienciació sobre els temes mediambientals no ha aturat, ni de bon tros, el procés de degradació de la Terra.

ARXIU

CIÈNCIA

Apareix en català 'L'estat del món 1993'

L'estat del planeta

Coincidint gairebé amb el Dia Mundial del Medi, ha aparegut la versió catalana de l'informe que anualment publica el Worldwatch Institute. Els problemes ambientals i les seves conseqüències socioeconòmiques hi són analitzats en perspectiva global.

L'informe que publica anualment el Worldwatch Institute ha arribat al seu desè aniversari. Era el 1984 quan va aparèixer *L'estat del món*, un gruixut volum en què el Worldwatch Institute, una institució privada amb seu a Washington, fundada i presidida per Lester Brown, i dedicada a l'estudi dels problemes medioambientals, analitzava l'estat del planeta des d'un punt de vista molt ampli. Deu anys després, *L'estat del món* es publica en 27 llengües; per primera vegada i gràcies al centre Unesco de Catalunya, enguany en tenim també la versió catalana.

L'informe té una difusió extraordinària, i en aquests anys ha adquirit una merescuda fama. L'edició en anglès té un tiratge inicial de 100.000 exemplars i l'utilitzen com a eina de treball més de mil universitats i escoles. Amb 200 pàgines de text, 56 de

notes i 23 de taules, l'obra és una referència indispensable per a entendre els problemes medioambientals del món i el seu impacte econòmic i social.

El llibre s'estructura, aquest cop, en deu capítols. Els títols ja mostren la diversitat de temes tractats: "Neix una nova era", "Fer front a l'escassetat d'aigua", "Recuperar els esculls de corall", "Possem fi al desequilibri entre home i dona en el desenvolupament", "Suport als pobles indígenes", "Proporcionar energia als països en procés de desenvolupament", "Redescobrir el tren", "Preparació per a la pau", "Fer compatible el comerç i el medi ambient i Conformar la propera revolució industrial".

L'estat del món

Lester R. Brown

Alan Thelin Dunning,
Christopher Flinn,
Hilary Francis,
Jeff Jacobson,
Nicholas Lemmer,
Marcia Lauer,
Sandra Postel,
Michael Renson,
Linda Starke,
Peter Weber,
John Young

Un informe del Worldwatch Institute sobre el progrés cap a una societat sostenible

Quan els estudis d'aquest tipus no són fets per persones amb un coneixement profund dels problemes a les diverses zones del món, poden caure en l'error de centrar-se en una visió molt occidentalitzada, molt de Primer Món. Però el desequilibri entre països rics i pobres, que es va accentuant cada vegada més, obliga a fer plantejaments globals, si no volem caure en el sim-

plisme o si no volem obviar a problemes molt importants que afectaran cada cop més gent en els anys vinents.

L'exemple que figura al començament del capítol sisè, sobre l'energia, pot ser il·lustratiu. Explica el cas de Marco Coloma, un mestre d'un poble equatorià

anomenat Guamalán. L'electricitat no hi va arribar fins al 1990, però moltes llars no en tenen, perquè no poden pagar les tarifes. De tant en tant, per una pista sense asfaltar, arriben camions amb bombones de propà, però la font d'energia més important és la llenya. La mitjana d'energia consumida per habitant a l'Equador és d'uns 4,6 barrils de petroli. El germà de Maco Coloma, Carlos, viu als Estats Units, a la ciutat de Winsted, Connecticut. Té cotxe, camioneta, casa amb cuina elèctrica, nevera, màquina de rentar i dos televisors. Consumeix deu vegades més energia que no el seu germà.

Aquesta és una petita mostra dels desequilibris existents en el món. Se'n podrien posar exemples de molts altres camps, sobre la capacitat de disposar d'aigua potable o d'aliments. Observaríem com el nivell de vida del 20% de la població mundial supera amb escreix el del 80% restant.

Per això, una de les virtuts del llibre és de fer conèixer problemes que, a les nostres ciutats tecnificades i plenes de llum i mitjans de comunicació, oblidem. Un altre exemple: les dones de Sikandernagar, un poble de l'estat d'Andhra Pradesh, a l'Índia, es lleven a les quatre de la matinada per encendre foc, munyir els búfals, fregar i anar a buscar aigua, treballen al camp de les vuit del matí a les cinc de la tarda i al vespre van a buscar llenya per a cuinar el menjar de la família i herba per als búfals. Finalment, fan el sopar i la resta de la feina domèstica. Òbviament, el capítol 4, dedicat als desequilibris entre homes i dones, es refereix en gran part a dones del Tercer Món, que tenen problemes molt diferents de les reivindicacions que puguin fer dones d'Europa Occidental o de Nord-amèrica.

En els deu anys que han passat des de la primera edició de *L'estat del món*, el problema de la capa d'ozó no era conegut de gaire gent, fora dels cercles científics; la pèrdua de bosc no era una preocupació fonamental per a la majoria de ciutadans i governants, el tema de la biodiversitat a penes si ocupava gaire espai als mitjans de comunicació i el canvi climàtic no era tan motiu de discussió com ara.

Al 1993, les coses han canviat molt. Si la consciència ha augmentat, els problemes també. Lester Brown explica en el pròleg del llibre que, quan redactaven el primer informe, varen discutir si calia incloure-hi una referència a un estudi recent en què científics alemanys alertaven sobre el deteriorament que afectava el 8% dels boscos del país. Se sabia que l'anomenada pluja àcida—deguda a les emissions d'òxid de sofre—perjudicava els llacs, però que danyés els boscos era una idea nova. Avui sabem que les deposicions de sofre han afectat els boscos europeus, sobretot els del nord i centre del continent. En 1984, la Terra perdia cada any 11 milions d'hectàrees de boscos tropicals. Avui en perd 17 milions.

Lester Brown insisteix, al primer capítol, en la necessitat d'un canvi dels indicadors econòmics. Fins ara, la degradació ambiental no ha estat gairebé considerada com un factor a tenir en compte per a avaluar l'estat de l'economia; la idea que tenir cura del medi ambient és car, que posar

depuradores a les fàbriques té un cost més elevat que no pas anar abocant l'aigua contaminada als rius i a mar ha tingut, i té, molts partidaris. Però quan es fan números ben fets ens adonem que el cost de la degradació ambiental és altíssim. La pèrdua de boscos, de biodiversitat, els problemes de salut, el desenvolupament deficient—físic i psíquic—de milions de nens i molts altres factors haurien d'estar inclosos en els indicadors econòmics.

Com explica Brown, científics de l'Institut de Sistemes Aplicats d'Anàlisi (IIASA) calculen que les pèrdues relacionades amb el deteriorament dels boscos europeus puja a un total de 30.400 milions de dòlars cada any—més de 3 bilions de pessetes—. La degradació de la Terra a les regions de secà costa un total de 42.300 milions de dòlars anuals. En aquest cas, els desequilibris també són clars. Àsia perd 20.900 milions de dòlars i Europa 1.500 milions.

Quant a la pesca—ara que encara es discuteix si l'alarma sobre les balenes és justificada—la FAO (fons de l'ONU per a l'alimentació i l'agricultura) alerta que 4 de cada 17 zones pesqueres del món són sobreexplotades i que les existències de tonyina de l'Atlàntic han baixat un 94%. La FAO mateix avisava fa poc sobre els problemes que es produiran per a alimentar la població mundial, si hom continua utilitzant a molts llocs espècies de conreu úniques, per tal com eventuais plagues poden arrasar zones agrícoles immenses. Fer compatibles comerç i medi i assentar les bases de la propera revolució industrial, que tindria per base el respecte als recursos naturals i la previsió sobre les necessitats de les generacions futures, són les propostes que es fan als dos darrers capítols del llibre. El Worldwatch Institute, com fa en els opuscles que publica contínuament, o en aquest informe anual, no vol fer una anàlisi catastròfica. Però tampoc no desitja que persistim en aquest estat de despreocupació que ens porta a pensar, sovint, que el planeta ja deu tenir els seus mecanismes per a arranjar, tot sol, els danys que li infligim.

Xavier Duran

Els habitants del Tercer Món consumeixen deu vegades menys energia que els dels països industrialitzats.

ARXIU